

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. június 30.
(OR. en)

11129/23

ECOFIN 656
UEM 190
SOC 482
EMPL 333
COMPET 677
ENV 756
EDUC 269
RECH 301
ENER 392
JAI 902
GENDER 133
ANTIDISCRIM 127
JEUN 171
SAN 408

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Előző dok. sz.:	9822/1/23 REV 1
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 601 final
Tárgy:	A TANÁCS AJÁNLÁSA Belgium 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Belgium 2023. évi stabilitási programját

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2023) 601 final bizottsági javaslaton alapuló, a Tanács és az Európai Tanács által megtárgyalt fenti tanácsi ajánlástervezetet.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(...)

Belgium 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Belgium 2023. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

mivel:

- (1) Az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet², amely létrehozta a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt (a továbbiakban: az eszköz), 2021. február 19-én hatályba lépett. Az eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, így az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosít. Az európai szemeszter prioritásaival összhangban az eszköz hozzájárul a gazdasági és inkluzív helyreállításhoz, valamint a fenntartható és növekedésösztönző reformok és beruházások – különösen a zöld és digitális átállás előmozdítását, valamint a tagállamok gazdaságainak reziliensebbé tételét célzó reformok és beruházások – megvalósításához. Közép- és hosszú távon elősegíti az államháztartás megerősítését, valamint a növekedés és a munkahelyteremtés ösztönzését, továbbá hozzájárul az Unión belüli területi kohézió javításához és a szociális jogok európai pillérének további végrehajtásához is. Az eszköz keretében nyújtott tagállamonkénti maximális pénzügyi hozzájárulást 2022. június 30-án aktualizálták az (EU) 2021/241 rendelet 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban.

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

- (2) A Bizottság 2022. november 22-én elfogadta a 2023-as éves fenntartható növekedési jelentést, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2023. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2023. március 23-án jóváhagyta a 2023-as éves fenntartható növekedési jelentés prioritásait, amelyek a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziójára összpontosítanak. A Bizottság 2022. november 22-én az 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet³ alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2023. évi jelentést is, amelyben Belgiumot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyeket érinthet az egyensúlyhiány, vagy fennáll annak kockázata. Ennek megfelelően nem volna szükség mélyreható felülvizsgálatra. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta a Belgium 2023. évi költségvetés-tervezésére vonatkozó véleményét is. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2023. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2023. május 16-án elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást⁴ (a továbbiakban: az euroövezetről szóló 2023. évi ajánlás), és 2023. március 13-án az együttes foglalkoztatási jelentést.
- (3) Bár az uniós gazdaságok figyelemre méltó rezilienciát mutatnak, a geopolitikai kontextus továbbra is negatív hatást gyakorol. Miközben az Unió határozottan kiáll Ukrajna mellett, az Unió gazdaság- és szociálpolitikai menetrendje arra összpontosít, hogy rövid távon enyhítse az energiasokkok által a kiszolgáltatott helyzetű háztartásokra és vállalkozásokra egyaránt gyakorolt negatív hatásokat, valamint hogy középtávon további erőfeszítéseket tegyen a zöld és digitális átállás megvalósítása, a fenntartható és inkluzív növekedés támogatása, a makrogazdasági stabilitás megőrzése és a reziliencia fokozása érdekében. Erős hangsúlyt helyez az Unió versenyképességének és termelékenységének növelésére is.

³ Az Európai Parlament és a Tanács 1176/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., 25. o.).

⁴ A Tanács ajánlása (2023. május 16.) az euroövezet gazdaságpolitikájáról (HL C 180., 2023.5.23., 1. o.).

- (4) A Bizottság 2023. február 1-jén kiadta „A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora” című (a továbbiakban: a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv) közleményt. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv célja, hogy fokozza az Unió nulla nettó kibocsátási célt szolgáló iparának versenyképességét, és támogassa a klímasemlegességre való gyors átállást. A terv kiegészíti az európai zöld megállapodás és a REPowerEU keretében zajló erőfeszítéseket. Célja továbbá, hogy támogatóbb környezetet nyújtson az Unió ambiciózus éghajlat-politikai céljainak eléréséhez szükséges, nulla nettó kibocsátási célt szolgáló technológiák és termékek uniós gyártási kapacitásának növeléséhez, valamint biztosítsa a releváns kritikus fontosságú nyersanyagokhoz való hozzáférést, többek között a beszerzés diverzifikálása, a tagállamok geológiai erőforrásainak megfelelő kiaknázása és a nyersanyagok újrahasznosításának maximalizálása révén. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv négy pilléren alapul: a kiszámítható és egyszerűsített szabályozási környezet, a gyorsabb forráshoz jutás, a készségfejlesztés és az ellátási láncok rezilienciáját erősítő nyitott kereskedelem. 2023. március 16-án a Bizottság kiadott egy további közleményt „Az EU hosszú távú versenyképessége: előretétekintés a 2030 utáni időszakra” címmel, amely kilenc egymást erősítő tényezőre építve, a növekedést ösztönző szabályozási keret kialakítására irányul. A közlemény olyan szakpolitikai prioritásokat határoz meg, amelyek az Unió és tagállamai hosszú távú versenyképességét szolgáló szerkezeti javulás, megfelelően célzott beruházások és szabályozási intézkedések aktív biztosítására irányulnak. Az alábbi ajánlások segítséget nyújtanak az említett prioritások megvalósításához.
- (5) 2023-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is az eszköz végrehajtásával összhangban alakul. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása változatlanul elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlások mindegyikét vagy jelentős részét érintik. A 2019., 2020. és 2022. évi országspecifikus ajánlások ugyancsak relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében.

- (6) A 2023. február 27-én elfogadott (EU) 2023/435 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁵ (a továbbiakban: a REPowerEU-rendelet) célja, hogy fokozatosan és gyorsan megszüntesse az Unió függőségét az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalától. Ez hozzá fog járulni az energiabiztonsághoz és az Unió energiaellátásának diverzifikálásához, egyúttal növelve a megújuló energiaforrások elterjedését, az energiatárolási kapacitásokat és az energiahatékonyságot. A REPowerEU-rendelet lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy olyan kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében, amelyek segíteni fogják a REPowerEU célkitűzéseinek elérését, új REPowerEU-fejezettel egészítsék ki nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervben foglaltaknak megfelelően az említett reformok és beruházások hozzá fognak járulni az Unió nulla nettó kibocsátási célt szolgáló ipara versenyképességének fokozásához, valamint a tagállamok számára 2022-ben és adott esetben 2023-ban kiadott energiavonatkozású országspecifikus ajánlásokban foglaltak megvalósításához is. A REPowerEU-rendelet bevezeti a vissza nem térítendő pénzügyi támogatások egy új kategóriáját, amelyet a helyreállítási és rezilienciaépítési terveik szerinti új, energiavonatkozású reformok és beruházások finanszírozása érdekében bocsátanak a tagállamok rendelkezésére.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.).

(7) A Bizottság 2023. március 8-án közleményt fogadott el, amelyben költségvetés-politikai iránymutatást nyújt 2024-re (a továbbiakban: a 2023. március 8-i közlemény). Ennek célja, hogy támogassa a tagállamok stabilitási és konvergenciaprogramjainak kidolgozását, és ezáltal erősítse a szakpolitikai koordinációt. A Bizottság emlékeztetett arra, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezése 2023 végén deaktiválásra kerül. Szorgalmazta, hogy 2023–2024-ben a költségvetési politikák biztosítsák az adósságszint középtávú fenntarthatóságát, és fenntartható módon fokozzák a potenciális növekedést, valamint felkérte a tagállamokat, hogy a 2023. évi stabilitási és konvergenciaprogramjaikban határozzák meg, hogy költségvetési terveik hogyan fogják biztosítani a Szerződés által a bruttó hazai termék (GDP) 3 %-ában meghatározott referenciaérték betartását, valamint biztosítani az államadósság hiteles és folyamatos csökkentését, vagy az adósság prudens szinten tartását középtávon. A Bizottság továbbá felkérte a tagállamokat, hogy fokozatosan szüntessék meg a háztartások és vállalkozások energiaársoktól való megvédése érdekében bevezetett nemzeti költségvetési intézkedéseket, kezdve a legkevésbé célzott intézkedésekkel. Jelezte, hogy amennyiben újabb energiaár-nyomás miatt a támogatási intézkedések meghosszabbítására volna szükség, a tagállamoknak az ilyen intézkedéseket célzottabban a kiszolgáltatott helyzetű háztartásokra és vállalkozásokra kell alkalmazniuk. A Bizottság közölte, hogy a költségvetési ajánlásokat számszerűsíteni és differenciálni fogják. Emellett – az uniós gazdasági kormányzási keret reformjára vonatkozó elképzelésekről szóló, 2022. november 9-i közleményében javasoltak szerint – a költségvetési ajánlásokat a nettó elsődleges kiadások alapján fogják megfogalmazni. A Bizottság azt ajánlotta, hogy valamennyi tagállam továbbra is védje a nemzeti finanszírozású beruházásokat, és biztosítsa az eszköz és más uniós alapok hatékony felhasználását, különösen a zöld és a digitális átállással, valamint a rezilienciaépítéssel kapcsolatos célok fényében. A Bizottság jelezte, hogy javasolni fogja a Tanácsnak, hogy – a 2023. évi tényadatok alapján és a hatályos jogi rendelkezésekkel összhangban – 2024 tavaszán indítson hiányalapú túlzotthiány-eljárásokat.

- (8) A Bizottság 2023. április 26-án az uniós gazdasági kormányzás szabályainak átfogó reformjára irányuló jogalkotási javaslatokat terjesztett elő. A javaslatok központi célkitűzése az államadósság fenntarthatóságának megerősítése, valamint a fenntartható és inkluzív növekedés előmozdítása valamennyi tagállamban reformok és beruházások révén. Javaslataiban a Bizottság a nemzeti felelősségvállalás fokozására, a keret egyszerűsítésére és a középtávra fektetett nagyobb hangsúlyra törekszik, hatékony és koherensebb végrehajtással kombinálva. Az uniós gazdasági kormányzási keret reformjára vonatkozó elképzelésekről szóló, 2023. március 14-i tanácsi következtetések szerint az a cél, hogy a jogalkotási munka 2023-ban lezáruljon.
- (9) Belgium 2021. április 30-án az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke értelmében a Bizottság – az említett rendelet V. mellékletében meghatározott értékelési iránymutatásokkal összhangban – értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2021. július 13-án elfogadta a Belgium helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló végrehajtási határozatát⁶. A részletek folyósítása a Bizottság által egy olyan határozatnak az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban történő elfogadásától függ, amely rögzíti, hogy Belgium kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés feltételezi, hogy a korábbi mérföldkövek és célok teljesítése nem fordult vissza.

⁶ ST 10161/21 INIT; ST 10161/21 ADD 1.

- (10) Belgium 2023. április 30-án benyújtotta a 2023. évi nemzeti reformprogramját és a 2023. évi stabilitási programját, összhangban az 1466/97/EK rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével. A kapcsolódási pontok figyelembevételére érdekében a két programot együtt értékelték. Az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban a 2023. évi nemzeti reformprogram Belgiumnak a helyreállítási és rezilienciaépítési terv megvalósítása terén tett előrehaladásról készített féléves jelentését is tükrözi.
- (11) A Bizottság 2023. május 24-én közzétette a Belgiumra vonatkozó 2023. évi országjelentést. Ebben értékelt a Tanács által 2019 és 2022 között elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Belgium által elért előrehaladást, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Belgium általi végrehajtását. Az említett elemzés alapján az országjelentés azonosított a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívások tekintetében fennálló hiányosságokat, valamint új és kialakulóban lévő kihívásokat. A jelentés értékelt a Belgium által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, valamint a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok végrehajtása terén elért előrehaladást, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért előrehaladást is.
- (12) Az Eurostat által hitelesített adatok alapján Belgium GDP-arányos államháztartási hiánya a 2021. évi 5,5 %-ról 2022-ben 3,9 %-ra csökkent, míg a GDP-arányos államadósság a 2021. év végi 109,1 %-ról 2022 végére 105,1 %-ra esett. A Bizottság 2023. május 24-én a Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése alapján jelentést adott ki. Az említett jelentés megvizsgálta Belgium költségvetési helyzetét, mivel az államháztartási hiány 2022-ben meghaladta a Szerződésben a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket. A jelentés megállapította, hogy a hiányra vonatkozó kritérium nem teljesült. A 2023. március 8-i közleményével összhangban a Bizottság nem javasolta, hogy 2023 tavaszán új túlzothiany-eljárásokat indítsanak. A Bizottság ezt követően jelezte, hogy javasolni fogja a Tanácsnak, hogy – a 2023. évi tényadatok alapján – 2024 tavaszán indítson hiányalapú túlzothiany-eljárásokat. Belgiumnak ezt figyelembe kell vennie 2023. évi költségvetésének végrehajtása és 2024. évi költségvetés-tervezésének elkészítése során.

- (13) Az államháztartási egyenlegre hatást gyakoroltak az energiaár-emelkedés gazdasági és társadalmi hatásainak enyhítése céljából hozott költségvetési politikai intézkedések. 2022-ben az ilyen költségvetési politikai bevételecsökkentő intézkedések közé tartozott a benzin jövedéki adójának csökkentése, valamint a lakossági villamosenergia- és gázszerződésekre vonatkozó héacsökkentés, míg az ilyen költségvetési politikai kiadásnövelő intézkedések közé tartozott a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások által a villamos energiáért és a földgázért fizetendő szociális tarifa hatókörének kiterjesztése, a háztartásoknak közvetlenül a gáz- és villamosenergia-számláikon keresztül nyújtott átfogó jövedelemtranszfer (az ún. energiacsomag), a célzott egyösszegű transzferek rendszere (a fűtőolajat, propánt vagy pellet tüzelőanyagot használó háztartások számára), valamint a növekvő energiaköltségekkel szembesülő vállalkozásokat segítő közvetlen támogatások rendszere. Ezen intézkedések költségét részben ellensúlyozták az energiatermelők és -szolgáltatók rendkívüli bevételeire – nevezetesen a villamosenergia- és az olajipari ágazatra – kivetett új adók. A Bizottság becslése szerint az említett intézkedések nettó költségvetési költsége 2022-ben a GDP 0,9 %-ára tehető. Az államháztartási egyenlegre ugyancsak hatást gyakorolt a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek felajánlott ideiglenes védelem költségvetési költsége, amely 2022-ben a GDP 0,1 %-ára becsülhető. Ugyanakkor a Covid19-váltsággal kapcsolatos ideiglenes veszélyhelyzeti intézkedések becsült költsége a 2021. évi 3 %-ról 2022-ben a GDP 0,5 %-ára csökkent.
- (14) A Tanács 2021. június 18-án azt ajánlotta⁷, hogy Belgium 2022-ben használja ki az eszközt a helyreállítást támogató további beruházások finanszírozására, miközben prudens költségvetési politikát folytat. A Tanács ezenkívül azt ajánlotta, hogy Belgium tartsa fenn a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét.

⁷ A Tanács ajánlása (2021. június 18.) amelyben véleményezi Belgium 2021. évi stabilitási programját (HL C 304., 2021.7.29., 1. o.).

(15) A Bizottság becslései szerint a költségvetési irányvonal⁸ 2022-ben támogató volt, és a GDP –2 %-ának felelt meg. Belgium – a Tanács ajánlásának megfelelően – továbbra is támogatta a helyreállítást az eszközökből finanszírozandó beruházások révén. Az eszközökből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós alapokból finanszírozott kiadások 2022-ben a GDP 0,2 %-át tették ki (2021-ben a GDP 0,2 %-át). A nemzeti finanszírozású beruházások semleges módon járultak hozzá a költségvetési irányvonalhoz⁹. Belgium tehát a Tanács ajánlásával összhangban fenntartotta a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások növekedése 1,9 százalékpontos expanzív hozzájárulást biztosított a költségvetési irányvonal számára. Ez a jelentős expanzív hozzájárulás magában foglalta a magasabb energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak mérséklése érdekében hozott költségvetési politikai intézkedések addicionális hatását (a GDP 0,8 %-át kitevő nettó költségvetési többletköltség 2021-hez képest), valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek felajánlott ideiglenes védelem költségeit (a GDP 0,1 %-a). Ugyanakkor a folyó kiadásoknak a – különösen a szociális juttatások és a közszféra béreinek automatikus indexálása, valamint egyéb strukturálisan növekvő (különösen a népesség elöregedéséhez kapcsolódó) folyó kiadások által okozott – növekedése is hozzájárult a nettó elsődleges folyó kiadások növekedéséhez. A nemzeti finanszírozású folyó kiadások ezen jelentős expanzív hozzájárulása így csak részben magyarázható az energiaár-emelkedés gazdasági és társadalmi hatásainak kezelését célzó intézkedésekkel, valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek felajánlott ideiglenes védelem költségeivel. Belgium tehát nem korlátozta kellő mértékben a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését.

⁸ A költségvetési irányvonal – a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes veszélyhelyzeti intézkedéseket figyelmen kívül hagyva, de – az eszközökből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós alapokból finanszírozott kiadások figyelembevételével számított elsődleges kiadások (diszkrécionális bevételi intézkedések nélküli) változásának a középtávú potenciális növekedéshez viszonyított arányával mérhető. További részletekért lásd a költségvetési statisztikai táblázatokban szereplő 1. keretben foglaltakat.

⁹ Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások GDP-arányosan 0 százalékpontos semleges hozzájárulást biztosítottak.

- (16) A 2023. évi stabilitási program költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv 2023 és az azt követő időszak tekintetében összhangban áll a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzésével. A kormány előrejelzése szerint a reál-GDP 2023-ban 1 %-kal és 2024-ben 1,7 %-kal nő. Összehasonlításképpen: a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése 2023-ban 1,2 %-os, 2024-ben pedig 1,4 %-os reál-GDP-növekedéssel számol.
- (17) A 2023. évi stabilitási programjában a kormány arra számít, hogy az államháztartási hiány 2023-ban a GDP 5,1 %-ára fog nőni. A 2023-as növekedés főként az állandó folyó kiadások növekedését, különösen a szociális juttatások és a közszféra béreinek automatikus indexálásával, valamint a népesség elöregedésével összefüggésben, a vállalatok társadalombiztosítási járulékainak 2023 első felében történt átmeneti csökkentésének költségvetési hatását, valamint a lakosság által igénybe vett energiatermékek adóztatásának a hiány növekedését eredményező reformját tükrözi. A 2023. évi stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság a 2022 végi 105,1 %-ról 2023 végére várhatóan 106,7 %-ra emelkedik. A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése 2023-ban a GDP 5 %-ának megfelelő költségvetési hiányt prognosztizál. Ez összhangban van a 2023. évi stabilitási programban prognosztizált hiánnyal. A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése némileg alacsonyabb, 106 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2023 végére. A különbség a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzésében prognosztizált, 2023-ban némileg nagyobb nominális GDP-nek tudható be.

(18) A 2023. évi államháztartási egyenleget várhatóan továbbra is befolyásolják a megemelkedett energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak mérséklése céljából hozott költségvetési intézkedések. Ezek közé tartoznak egyes, a 2022. éven túlra meghosszabbított intézkedések, beleértve mindenekelőtt a benzin jövedéki adójának 2023. március 31-ig tartó csökkentését, valamint a lakossági villamosenergia- és gázszolgáltatásokra alkalmazandó hea csökkentését, az energiatermékekért fizetendő szociális tarifa hatókörének kiterjesztését, az energiacsomagot, a célzott egyösszegű transzferek rendszerét (a fűtési célra nem gázt vagy villamos energiát használó háztartások számára), valamint a növekvő energiaköltségekkel szembesülő vállalkozásokat segítő közvetlen támogatások rendszerét. Ezen intézkedések költségét továbbra is részben ellensúlyozzák az energiaszolgáltatók rendkívüli bevételeire kivetett adók, nevezetesen a villamosenergia- és olajágazatra kivetett, 2022 óta érvényben lévő adók, valamint a nemzetközi gázhálózati rendszerüzemeltetőre (Fluxys) 2023-ban kivetett adó. Az említett bevételeket figyelembe véve, a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése szerint a támogatási intézkedések nettó költségvetési költsége 2023-ban a GDP 0,4 %-ának felel meg¹⁰. Úgy tűnik, hogy a 2023-as intézkedések zöme nem a legkiszolgáltatottabb helyzetű háztartásokra vagy vállalkozásokra irányul, noha számos intézkedés megőrzi az energiakereslet csökkentésére és az energiahatékonyság növelésére irányuló árjelzést. Ebből adódóan a Tanács 2022. július 12-i ajánlásának¹¹ való megfelelés értékelése során figyelembe veendő célzott támogatási intézkedések összegét a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése 2023-ban a GDP 0,1 %-ára becsüli (szemben a 2022. évi 0,2 %-kal). A lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek ideiglenes védelmének költségvetési költsége az előrejelzések szerint 2022-höz viszonyítva változatlan marad. Végezetül a 2023. évi államháztartási egyenleget a várakozások szerint javítani fogja a Covid19 kapcsán bevezetett, a becslések szerint a GDP 0,5 %-át kitevő ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések fokozatos megszüntetése.

¹⁰ Ez az adat az említett intézkedések éves költségvetési terhének szintjét mutatja, beleértve a folyó bevételeket és kiadásokat, valamint adott esetben a tőkekiadási intézkedéseket is.

¹¹ A Tanács ajánlása (2022. július 12.) Belgium 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Belgium 2022. évi stabilitási programját (HL C 334., 2022.9.1., 1. o.).

- (19) 2022. július 12-i ajánlásában a Tanács azt ajánlotta, hogy Belgium 2023-ban biztosítson prudens költségvetési politikát, különösen azért, hogy a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások növekedését összhangban tartja az összességében semleges költségvetési irányvonallal¹², figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknél nyújtott ideiglenes és célzott támogatás folytatását. Belgiumnak ugyanakkor készen kell állnia arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Belgiumnak azt is ajánlották, hogy fokozza a zöld és digitális átállásra, valamint – a REPowerEU kezdeményezés figyelembevételével – az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat, többek között az eszköz és más uniós alapok felhasználásával.

¹² A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése alapján Belgium esetében a potenciális kibocsátás középtávú (tízéves átlagos) növekedése nominális értéken 5,4 %-ra tehető.

(20) A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése szerint 2023-ban a költségvetési irányvonal expanzív lesz (a GDP $-1,1$ %-a), magas inflációs környezetben. 2022-ben a költségvetési irányvonal expanzív volt (a GDP -2 %-a). A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023-as növekedése az előrejelzések szerint a GDP $0,7$ %-ának megfelelő expanzív hozzájárulást biztosít a költségvetési irányvonal számára. Ez magában foglalja azt, hogy az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartások és vállalkozások részére nyújtott célzott támogatási intézkedések költsége a GDP $0,1$ %-ával csökkent. A nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadásoknak a potenciális kibocsátás középtávú növekedését meghaladó növekedése tehát nem az energiaárak emelkedésének leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknél nyújtott célzott támogatásnak tudható be. A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások expanzív növekedése a közszférabeli bérek és a szociális juttatások (indexálás miatti) tartós növekedésének, a népesség előregedése miatt strukturálisan emelkedő folyó kiadásoknak, a lakossági energiaszerződésekre vonatkozó adószabályok reformjának, valamint a munkáltatók által fizetendő társadalombiztosítási járulékok 2023 első felében bekövetkezett átmeneti csökkentésének is betudható. Ezért a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások előre jelzett növekedése nincs összhangban a Tanács 2022. július 12-i ajánlásával. Az eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós alapokból finanszírozott kiadások 2023-ban várhatóan a GDP $0,3$ %-át teszik ki, míg a nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint $0,1$ százalékpontos expanzív hozzájárulást biztosítanak a költségvetési irányvonal számára¹³. Ezért Belgium addicionális beruházásokat tervez finanszírozni az eszközből és más uniós alapokból, és tervezi, hogy fenntartja a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Belgium a zöld és digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra irányuló közberuházások – például az épületek felújítására, a fenntartható mobilitásra és az energiaágazat dekarbonizációjára irányuló beruházási projektek –, valamint a digitális átállás felgyorsítását célzó kulcsfontosságú beruházások (többek között a közigazgatás digitalizálása, a digitális társadalmi befogadás előmozdítása és a kiberbiztonság megerősítése) finanszírozását tervezi a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközökkel és más uniós alapokból származó források felhasználásával.

¹³ Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint GDP-arányosan $0,1$ százalékpontos expanzív hozzájárulást biztosítanak.

- (21) A 2023. évi stabilitási program szerint az államháztartási hiány 2024-ben várhatóan a GDP 4,2 %-ára csökken. A 2024-es csökkenés az emelkedő energiaárakkal összefüggésben hozott ideiglenes támogatási intézkedések visszavonását is tükrözi. A 2023. évi stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság 2024 végén várhatóan 107,1 %-ra nő. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése a GDP 4,7 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít 2024-ben. Ez magasabb a 2023. évi stabilitási programban előre jelzett hiánynál, főként a 2023. évi stabilitási programban még nem részletezett (ezért a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzésében figyelembe nem vett), a GDP 0,2 %-át kitevő hiánycsökkentő intézkedések miatt, valamint a költségvetés bevételeire, különösen a társasági adóból származó bevételre vonatkozó kevésbé kedvező előrejelzés miatt. A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése hasonló, 107,3 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2024 végére.
- (22) A 2023. évi stabilitási program az összes energiatámogatási intézkedés fokozatos megszüntetését irányozza elő 2024-ben. A Bizottság jelenleg szintén azt feltételezi, hogy 2024-ben valamennyi energiatámogatási intézkedés megszűnik. Ez azon a feltételezésen alapul, hogy az energiaárak nem fognak újból emelkedni.

- (23) Az 1466/97/EK rendelet értelmében a középtávú költségvetési célkitűzés teljesítése érdekében megfelelő éves javulást kell elérni a strukturális költségvetési egyenlegre vonatkozóan, a GDP 0,5 %-át véve viszonyítási alapul¹⁴. Figyelembe véve a költségvetés fenntarthatóságával kapcsolatos megfontolásokat, és azt, hogy a hiányt a Szerződés által a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá kell csökkenteni, a Bizottság szerint helyénvaló volna 2024-re legalább a GDP 0,7 %-ának megfelelő mértékben javítani a strukturális egyenleget. Egy ilyen javulás biztosítása érdekében – és a Bizottság módszertanával összhangban – a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások¹⁵ növekedése 2024-ben nem haladhatja meg a 2 %-ot, amint azt ezen ajánlás is tükrözi. Ugyanakkor a fennmaradó (a Bizottság jelenlegi becslése szerint 2023-ban a GDP 0,4 %-ának megfelelő) energiatámogatási intézkedéseket fokozatosan meg kell szüntetni – ha azt az energiapiaci fejlemények lehetővé teszik, a legkevésbé célzott intézkedésekkel kezdve –, és az ebből eredő megtakarításokat a költségvetési hiány csökkentésére kell felhasználni. Emellett a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése szerint azonban a nettó nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése nincs összhangban a Tanács 2022. július 12-i ajánlásával. Ha ez megerősítést nyer, helyénvaló lenne, hogy 2024-ben a nettó elsődleges kiadások kisebb mértékben növekedjenek.
- (24) Változatlan szakpolitikákat feltételezve, a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások 2024-ben 2,7 %-kal történő növekedését prognosztizálja, amely meghaladja az ajánlott növekedési mértéket.

¹⁴ Az 1466/97/EK rendelet 5. cikke szintén a GDP több mint 0,5 %-át kitevő kiigazítást ír elő azon tagállamok számára, amelyek a GDP 60 %-a feletti adósságszinttel vagy kifejezett adósságfenntarthatósági kockázattal rendelkeznek.

¹⁵ A nettó elsődleges kiadások a diszkrecionális bevételi intézkedésektől megtisztított, a kamatkidadásokat és a konjunkturális munkanélküliségi kiadásokat figyelmen kívül hagyva számított, nemzeti finanszírozású kiadásokat jelentik.

- (25) A 2023. évi stabilitási program szerint az állami beruházások GDP-arányosan a 2023. évi 2,9 %-ról 3,1 %-ra nőnek 2024-ben. A magasabb beruházási szint a nemzeti finanszírozású beruházások és az Unió által – nevezetesen az eszközből – finanszírozott beruházások magasabb szintjét tükrözi. A 2023. évi stabilitási program olyan reformokat és beruházásokat említ, amelyek várhatóan hozzájárulnak a költségvetés fenntarthatóságához, valamint a fenntartható és inkluzív növekedéshez. E reformok és beruházások közé tartozik az adó- és szociális ellátórendszer költségvetési reformjára irányuló projekt, amelynek célja a foglalkoztatás és a gazdasági tevékenység fellendítése és ezáltal az államháztartás fenntarthatóságának előmozdítása, valamint a nyugdíjrendszer pénzügyi fenntarthatóságának javítását célzó (a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben előirányzott) nyugdíjreform. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv emellett fokozni kívánja a közberuházások megerősítésére irányuló erőfeszítéseket a zöld és digitális átállás felgyorsítása érdekében, többek között a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása révén.
- (26) A 2023. évi stabilitási program felvázolja a 2026-ig tartó középtávú költségvetési pályát. A 2023. évi stabilitási program szerint az államháztartási hiány 2025-ben várhatóan a GDP 3,3 %-ára, 2026-ra pedig 2,9 %-ára csökken. Ezért az államháztartási hiány a tervek szerint 2026-ban a GDP 3 %-a alá csökken. A 2023. évi stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság a 2024 végi 107,1 %-ról 2026 végére várhatóan 107,8 %-ra nő.

(27) Belgium jelentős költségvetési fenntarthatósági kihívásokkal néz szembe. Ezek a kihívások az államadósság magas szintjéhez, valamint ahhoz kapcsolódnak, hogy az idős korral összefüggő közkiadások – tekintettel a népesség gyors elöregedésére – változatlan politika mellett várhatóan negatív hatást gyakorolnak az államháztartásra. Az idősödésről szóló 2021. évi bizottsági jelentés előrejelzése szerint GDP-arányosan 2040-re 3,6 százalékponttal, 2070-re pedig 5,4 százalékponttal nőnek az idős korral összefüggő közkiadások, főként a nyugdíjkiadások és a tartós ápolás-gondozásra fordított kiadások miatt. A nyugdíjkiadások az előrejelzések szerint 2019–2070-ben GDP-arányosan – az euroövezeti 0,1 százalékpontos átlaggal szemben – 3 százalékponttal nőnek. Belgium esetében az előrejelzett növekedés nagy része már 2040-re megvalósulni látszik, amikor a nyugdíjkiadások GDP-arányosan várhatóan 2,7 százalékponttal, a GDP 14,9 %-ára emelkednek. Belgium helyreállítási és rezilienciaépítési tervének része egy nyugdíjreform, amelynek célja e kihívás kezelésének elősegítése mellett például a rendszer társadalmi fenntarthatóságának javítása, annak ösztönzése, hogy a korai nyugdíjba vonulás feltételeit teljesítő munkavállalók továbbra is aktívak maradjanak a munkaerőpiacon, valamint a nyugdíjrendszerek közötti és az azokon belüli konvergencia fokozása. A tartós ápolás-gondozásra fordított közkiadások 2019-ben a GDP 2,2 %-át tették ki (az uniós átlag 1,7 %), emiatt Belgium az egyik olyan ország, ahol az Unión belül a legmagasabbak a tartós ápolás-gondozásra fordított kiadások. 2070-re a tartós ápolás-gondozásra fordított kiadások az alapforgatókönyv szerint tovább emelkednek, a GDP 4,3 %-ára. Ezek a költségek azonban a legkedvezőtlenebb forgatókönyvek esetén a GDP 6,0 %-ára is emelkedhetnek¹⁶. A bizonyítékok a bentlakásos gondozás túlzott mértékű igénybevételére, illetve arra engednek következtetni, hogy az idősek intézményi elhelyezésére szükségtelenül vagy idő előtt kerül sor. A rendelkezésre álló adatok arra utalnak, hogy a bentlakásos intézményekben szükségtelenül vagy legalábbis idő előtt elhelyezett idősek száma továbbra is magas, bár az elmúlt évtizedben csökkent. Az adatokból különösen az látszik, hogy a probléma Brüsszelben és Vallóniában különösen sok embert érintett. A különböző ápolási-gondozási megoldások költséghatékonyabb igénybevételét célzó – különösen a szükségtelen vagy idő előtti intézményi elhelyezés elkerülésére és késleltetésére irányuló – reformokat a tartós ápolás-gondozásért 2019 óta felelős szövetségi szervek elindították. Ugyanakkor nem fordítanak kellő figyelmet a költségvetés fenntarthatóságával kapcsolatos kihívás kezelésére.

¹⁶ Az Európai Bizottság 2021. évi jelentése az idősödésről. A tartós ápolás-gondozásra fordított belga kiadások a költségkonvergencia-forgatókönyv és a költség-fedezeti konvergencia-forgatókönyv szerinti előrejelzések alapján elérik a GDP 6 %-át.

(28) A közelmúltbeli reformok ellenére Belgiumban az adóék (a társadalombiztosítási járulékok és a munkából származó jövedelem adóztatása) minden bérszinten jóval meghaladja az uniós átlagot, kivéve a nagyon alacsony keresetű (az átlag 50 %-át kereső) munkavállalókat, ami csökkentheti a munkavállalási kedvet. Néhány intézkedést bevezettek az alacsony keresetűek nettó jövedelmének növelése érdekében, például a munkaviszonyhoz kötött bónuszt (Flandriában), valamint a tartósan munkanélküli személyek számára biztosított vagy az interregionális mobilitáshoz kapcsolódó, munkához kötött ellátást (szövetségi szinten). Ezek az intézkedések azonban tovább növelik a közepes jövedelemkategória alacsonyabb szintjén keresők magas marginális adókulcsát („adócsapda”), ami visszafoghatja az egész életen át tartó tanulásba történő beruházásokat, valamint növelheti a ledolgozott órák számát. A tartósan munkanélküli személyek esetében a munkanélküli ellátás időben korlátlan, és nem rászorultságon alapul. Emellett számos nem pénzbeli szociális ellátás kapcsolódik a kedvezményezett munkanélküliségi státuszához, ami az inaktív, munkanélküli helyzet fenntartására ösztönözhet, és elősegítheti az adócsapdák kialakulását. Az ellátási rendszer széles körű felülvizsgálata javítaná a munkavállalási ösztönzők átláthatóságát, és hatékonyabbá tehetné az aktivizálási politikákat.

(29) Az adókiadások széles körű alkalmazása – részben a magas adókulcsok ellensúlyozására – nem hatékony, és bizonyos típusú díjazásokat és kiadásokat részesít előnyben. Ez gazdasági, társadalmi és környezeti torzulásokhoz vezet. Az olyan speciális rendszerek, mint az étkezési utalványok, az ingázó munkavállalóknak járó támogatások vagy a túlórák, a kutatás-fejlesztés terén végzett munka és az éjszakai/váltott műszakban végzett munka utáni kifizetések forrásadó-mentessége a költségvetés számára többletkiadást jelentenek, és nem bizonyultak hatékonyak. A személyi jövedelemadóból levonható egyes tételek (pl. szolgáltatási utalványok miatt) aránytalanul előnyösek a magas jövedelműek számára. Továbbra is léteznek ingatlanbefektetésekre vonatkozó adókedvezmények mind szövetségi szinten (a bérbeadásból származó tényleges jövedelmek szintje alatti kataszteri értékek, a kamat levonhatósága a másodlagos ingatlan vásárlására felvett hitelek esetében), mind regionális szinten (Vallóniában a „*chèque-habitat*” rendszer). Ezek az adókedvezmények torzítják a forrásallokációt, és adóügyi megfontolások alapján bizonyos típusú eszközökbe történő túlzott befektetéseket eredményezhetnek. Növekedett az adóügyi megfontolásokon alapuló, környezeti szempontból káros támogatások összege. A lakossági villamosenergia- és gázszerveződések héakulcsának csökkentése – amellet, hogy támogatást nyújt a háztartásoknak – hosszú távon továbbra is a fosszilis tüzelőanyagoknak kedvez, és akadályozza a további diverzifikációt és energiamegtakarítást. Az egyre nagyobb mértékű forgalmi torlódások és légszennyezési problémák fényében úgy tűnik, hogy a közlekedéssel és a környezetszennyezéssel kapcsolatos adókat még mindig nem alkalmazzák kellőképpen. Amennyiben – a kormány tervei szerint 2024-re – elfogadásra és bevezetésre kerül a szélesebb körű adóreform, várhatóan csökkennek a munkát terhelő adók és kisebb mértékűek lesznek a torzulások.

- (30) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és az említett rendelet V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Belgium helyreállítási és rezilienciaépítési tervének végrehajtása folyamatban van, azonban egyre nagyobb a késedelem kockázata. Belgium még nem nyújtott be kifizetési kérelmet. A gyors és egyenletes végrehajtás érdekében hatékony irányításra lesz szükség. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervet 2023-ban várhatóan módosítani fogják többek között egy REPowerEU-fejezettel történő kiegészítés érdekében, figyelembe véve ugyanakkor, hogy az eszközből járó vissza nem térítendő támogatások maximumának aktualizálásából adódóan a Belgiumnak járó összeg csökken. Az új REPowerEU-fejezetnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervbe való gyors beillesztése lehetővé fogja tenni további reformok és beruházások finanszírozását, támogatva Belgium stratégiai célkitűzéseit az energetika és a zöld átállás területén. Az (EU) 2021/241 rendelet 14. cikkének (6) bekezdésével összhangban Belgium 2023. március 31-én kifejezte azon szándékát, hogy 1 024 900 000 EUR összegű további, hitel formájában nyújtott támogatást kérjen az eszköz keretében. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv, valamint az említett terven túlmutató egyéb gazdasági és foglalkoztatáspolitikák sikeres végrehajtása szempontjából továbbra is fontos a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek és más releváns érdekelt felek szisztematikus és hatékony bevonása az átfogó szakpolitikai menetrend iránti széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.
- (31) A Bizottság 2022-ben jóváhagyta Belgium valamennyi kohéziós politikai programozási dokumentumát, kivéve a Brüsszel fővárosi régiónak az Európai Regionális Fejlesztési Alapból nyújtott támogatásokra vonatkozó dokumentumot, amelyet 2023-ban fogadtak el. A kohéziós politikai programoknak a REPowerEU-fejezetet is tartalmazó helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel komplementer módon és azzal szinergiában történő gyors végrehajtása kulcsfontosságú a zöld és digitális átállás megvalósításához, a gazdasági és társadalmi reziliencia növeléséhez, valamint a kiegyensúlyozott területfejlesztéshez Belgiumban.

(32) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv és a kohéziós politikai programok által kezelt gazdasági és szociális kihívásokon felül Belgium további kihívásokkal szembesül a munkaerőpiac, az oktatási rendszer, az energiapolitika és a zöld átállás terén. A betöltetlen álláshelyek aránya Belgiumban jelenleg az egyik legmagasabb az Unióban, és a munkáltatók számára egyre nehezebb a megfelelő készségekkel rendelkező munkavállalók alkalmazása. A munkaerőpiaci részvétel regionális különbségei azonban jelentősek. A munkaerőhiány mind az alacsony, mind a magas képzettséget igénylő foglalkozások körében magas, és számos ágazatban hiány mutatkozik, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat, a szabad foglalkozású, műszaki és tudományos munkaköröket, a vendéglátást és az egészségügyet. A természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (STEM) területén végzettek száma, különösen a nők körében továbbra is alacsony, és arányuk a felsorolt területekre vonatkozó cselekvési tervek ellenére is csak lassan növekszik. A készségkereslet és -kínálat közötti eltérés a felnőttképzésben való alacsony részvétellel is magyarázható. A jelenlegi ösztönzőkkel nem feltétlenül érhető el, hogy a felnőttképzésben részt vegyenek az alacsony képzettségűek, akik számára a továbbképzés jobb foglalkoztatási lehetőségeket kínálhatna. A szakemberhiány csökkentéséhez, valamint a munkaerőpiaci integráció és a munkaerő-átcsoportosítás előmozdításához elengedhetetlenek a változó munkaerőpiaci igényekhez igazodó, magas színvonalú oktatási és képzési rendszerek, valamint a célzott továbbképzési és átképzési intézkedések. A munkaerőhiány és a készségkereslet és -kínálat közötti eltérések problémájának kezelése kulcsfontosságú eszköz a digitális transzformáció elősegítéséhez és a zöld átállás lehetővé tételéhez, valamint a foglalkoztatásra és a készségekre vonatkozó, 2030-as kiemelt uniós célok eléréséhez.

- (33) A hatékonyabb és célzottabb aktivizálási intézkedések mellett, hogy mérséklik a munkavállalás ellen ható, adó- és ellátórendszerbeli tényezőket, hozzájárulhatnak a jelentős kiaknázatlan munkaerő-potenciál felszabadításához, és enyhíthetik a növekvő munkaerő- és szakemberhiányt. A hátrányos helyzetű csoportok, például az alacsony iskolai végzettségűek, a migráns háttérrel rendelkezők vagy a fogyatékkal élők kevésbé integrálódtak a munkaerőpiacra. A munkanélküliségből vagy inaktivitásból a foglalkoztatásba való átmenet átlagosan alacsony szintű. Ez arra utal, hogy még mindig van lehetőség az aktív munkaerőpiaci politikák hatékonyságának javítására, különösen az álláskeresőknél többféle akadállyal szembesülő álláskeresőknél szisztematikusabb értékelése, és számukra integrált lehetőségek biztosítása révén. A foglalkoztatási ráta további növeléséhez olyan szakpolitikákra is szükség lesz, amelyek elősegítik azon munkavállalók újbóli beilleszkedését, akik – különösen a kiégés és a depresszió miatt (az esetek 25 %-a) – tartósan betegszabadságon vannak, és létszámuk jelenleg jóval meghaladja a munkanélküliek számát.
- (34) Ami a munkaerőhiányt és a készségkereslet és -kínálat közötti eltéréseket illeti, az oktatási rendszerek teljesítményével, inkluzivitásával és méltányosságával kapcsolatban merülnek fel aggályok, többek között az oktatásra fordított magas közkiadások fényében. Az oktatási eredmények közötti szakadék, amely az egyik legnagyobb az Unióban, szorosan összefügg a diákok társadalmi-gazdasági és migráns háttérével, és egyenlőtlenségekhez vezet az oktatásban. Kulcsfontosságú lesz a szakképzés munkaerőpiaci relevanciájának és vonzerejének növelése. A tanári szakmának a pedagógusképzés javítása és folyamatos szakmai továbbképzés, valamint rugalmasabb és vonzóbb karrierlehetőségek kialakítása révén történő megerősítése hozzájárulna ahhoz, hogy mérséklődjön a szakképzett tanárok egyre növekvő hiánya, amely a meglévő oktatási egyenlőtlenségek további növekedésének veszélyével jár. A tanári szakma megerősítésére a közelmúltban vagy történelem már lépések, vagy terveznek ilyeneket. Alapvető fontosságú ezen intézkedések végrehajtásának folytatása és nyomon követése, valamint a hatásuk vizsgálata.

(35) Belgium bruttó belföldi energiafogyasztásának mintegy 70 %-át fosszilis tüzelőanyagok behozatala fedezi. 2021-ben Belgium energiaszerkezetében az olaj aránya 45 %, a földgázé pedig 23 % volt. Belgium földgázfogyasztása a 2022 augusztusa és 2023 márciusa közötti időszakban 15 %-kal csökkent az előző öt év azonos időszakának átlagos gázfogyasztásához képest, ami megfelel az (EU) 2022/1369 tanácsi rendeletben¹⁷ meghatározott 15 %-os csökkentési célnak. Belgium az (EU) 2023/706 tanácsi rendelet¹⁸ alapján folytathatná a gázkereslet 2024. március 31-ig történő ideiglenes csökkentésére irányuló erőfeszítéseit. 2021-ben a megújuló energia a végső energiafogyasztásnak csupán 13 %-át tette ki. Az ambiciózusabb uniós célkitűzések követése érdekében Belgiumnak 2030-ig jelentősen növelnie kell a megújuló energiára vonatkozó, jelenleg 17,5 %-os, a Bizottság 2020. évi értékelése szerint nem ambiciózus célkitűzését. A nukleáris energia alkalmazásának tervezett csökkentése és a villamosenergia-kereslet várható növekedésének kielégítése érdekében jelentősen növelni kell az energiahatékonyságot és a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia részarányát. A szárazföldi szélenergia-projektek fejlesztését és a villamosenergia-hálózat ehhez kapcsolódó bővítését azonban még mindig súlyosan hátráltatja a projektek alacsony szintű társadalmi elfogadottsága, valamint az engedélyezési eljárásokban tapasztalható jelentős késedelmek, amelyek mindenekelőtt az ismétlődő és hosszadalmas fellebbezési eljárásnak tudhatók be. További lépésekkel felgyorsítható a szárazföldi szélerőművek telepítése és a kapcsolódó hálózatmegerősítés. A területrendezés, valamint a szélturbinák repülőterektől, radaroktól és katonai övezetektől való távolságára vonatkozó minimumszabályok felülvizsgálata több teret szabadíthat fel a szélenergia számára. Ezenkívül az engedélyezést meg lehetne könnyíteni azáltal, hogy a szélenergia- és hálózati infrastrukturális projekteket kiemelkedően fontos közérdeknek tekintik, és gyorsabban dolgozzák fel a fellebbezéseket. Az önkormányzatok és a polgárok megújulóenergia-termelési projektekből való részvétele növelhetné a helyi elfogadottságot.

¹⁷ A Tanács (EU) 2022/1369 rendelete (2022. augusztus 5.) a koordinált gázkereslet-csökkentési intézkedésekről (HL L 206., 2022.8.8., 1. o.).

¹⁸ A Tanács (EU) 2023/706 rendelete (2023. március 30.) az (EU) 2022/1369 rendeletnek a gázra vonatkozó keresletcsökkentési intézkedésekkel kapcsolatos keresletcsökkentési időszak meghosszabbítása, valamint az intézkedések végrehajtására vonatkozó jelentéstétel és nyomon követés megerősítése tekintetében történő módosításáról (HL L 93., 2023.3.31., 1. o.).

A tetőre szerelt napenergia-panelek bővítését (kis és nagy teljesítményű berendezések) tovább lehetne ösztönözni olyan reformok elfogadásával, amelyek kötelező érvényű követelményeket írnak elő a nagy köz- és kereskedelmi épületekre vonatkozóan, a bérbeadókat a napenergia-panelek telepítésére ösztönzik, és megteremtik az energiamegosztást elősegítő jogi kereteket. Emellett elő lehetne mozdítani az energia-önellátást és a keresleti oldal rugalmasságát. Integráltabb és következetesebb tízéves villamosenergia-hálózati beruházási tervek proaktív kidolgozásával elkerülhető lenne az új szélenergia-projektek (és más megújuló energiaforrások) és a végfelhasználók (hőszivattyúk, elektromos autók töltőállomásai) összekapcsolásának késedelme, és előre lehetne jelezni az ipari villamosenergia-fogyasztás várható hirtelen növekedését.

(36) Az energetikai, az ipari, az építőipari és a közlekedési ágazatban az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére irányuló további szakpolitikai reformok és újabb beruházások elősegítenék, hogy csökkenjen Belgiumnak a fosszilis tüzelőanyagok behozatalától való jelentős általános függősége. Az iparban az energiahatékonyság növelését az önkéntes megállapodások rendszerének javításával, a fosszilis tüzelőanyagok legnagyobb felhasználóira vonatkozó energiamegtakarítási és dekarbonizációs tervek bevezetésével, a villamosítás és az ipari hőszivattyúk bevezetésének ösztönzésével, valamint a körforgásos termelési módszerek további integrálásával lehetne ösztönözni. Belgiumban fennáll annak kockázata, hogy nem sikerül elérni a 2030-ra kitűzött felújítási és energiahatékonysági célkitűzéseket. Az épületek fossziliztüzelőanyag-fogyasztásának csökkentése még mindig jelentős kihívást jelent. Ezért fokozni kell az energetikai felújításokra irányuló jelenlegi beruházási erőfeszítéseket, és ki kell egészíteni olyan szakpolitikai reformokkal, mint a fosszilis tüzelőanyagok új épületekben való használatának tilalma, a kötelező energiahatékonysági felújítások elrendelése, a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló fűtés fokozatos megszüntetése, továbbá az alacsony szén-dioxid-kibocsátású fűtési megoldásokra, például a hőszivattyúkra, valamint a visszanyert és megújuló energiával működő hűtőhálózatokra irányuló ösztönzés felé történő elmozdulás. Ehhez kapcsolódóan az oktatást és a képzést az újonnan megjelenő releváns zöld technológiákhoz kapcsolódó készségekhez kell igazítani, valamint biztosítani kell, hogy elegendő számú, megfelelően képzett technikus és építőipari dolgozó álljon rendelkezésre. A közlekedés területén Belgiumban a kőolajfogyasztás nagy részét a személygépkocsi-használat magas aránya teszi ki. Az „aktív mobilitás” (például a kerékpározás és a megosztott mobilitás) és a tömegközlekedés használatának előmozdítása hozzájárulna ahhoz, hogy csökkenjen a személygépkocsik használata, és kisebbek legyenek a közúti torlódásokkal kapcsolatos költségek. 2022-ben – különösen Flandriában és Brüsszelben – nagyobb méreteket öltött a kerékpározás mint a munkába járás egyik módja, ami a kerékpáros infrastruktúrába való folyamatos beruházásoknak, promóciós kezdeményezéseknek és célzott ösztönzőknek volt köszönhető. A kerékpáros infrastruktúrába és a kerékpárosok közúti biztonságába történő beruházások révén azonban még mindig van lehetőség az aktív mobilitás e formájának további ösztönzésére. A tömegközlekedés használatát, amely a Covid19-válság után még nem állt helyre teljes mértékben, tovább lehetne ösztönözni az elővárosi és városközi szolgáltatások javításával, a flottafelújításba történő beruházásokkal és a nagyobb járatsűrűséggel.

- (37) A zöld átállás szempontjából kulcsfontosságú ágazatokban és szakmákban – ideértve a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló technológiák gyártását, bevezetését és karbantartását – jelentkező munkaerő- és szakemberhiány szűk keresztmetszeteket hoz létre a klímasemleges gazdaságra való átállás terén. A szakemberhiány csökkentéséhez, valamint a munkaerőpiaci integráció és a munkaerő-átcsoportosítás előmozdításához elengedhetetlenek a változó munkaerőpiaci igényekhez igazodó, magas színvonalú oktatási és képzési rendszerek, valamint a célzott továbbképzési és átképzési intézkedések. A kiaknázatlan munkaerő-kínálat hasznosítása érdekében az említett intézkedéseknek hozzáférhetőnek kell lenniük, különösen a zöld átállás által leginkább érintett személyek számára, illetve ágazatokban és régiókban. 2022-ben munkaerőhiányról számoltak be több olyan foglalkozás esetében, amelyekhez a zöld átállást célzó speciális készségekre vagy ismeretekre van szükség, ideértve az építőmérnöki munkát és az erőművek üzemeltetőit is.
- (38) A Bizottság értékelése fényében a Tanács megvizsgálta a 2023. évi stabilitási programot, és véleményét¹⁹ az 1. ajánlás tükrözi.

¹⁹ Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerinti vélemény.

(39) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács azt ajánlotta az euroövezeti tagállamoknak, hogy – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén – hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy i. megőrizzék az adósság fenntarthatóságát és 2023-ban tartózkodjanak az aggregált kereslet széles körű támogatásától; célzottabbá tegyék a magas energiaárak hatását enyhítő költségvetési intézkedéseket; valamint mérlegeljék, hogy – az energiaárakra nehezedő nyomás csökkenésével – miként lehetne megfelelő módon leépíteni a támogatásokat; ii. fenntartsák a zöld és a digitális átállás támogatására irányuló közberuházások magas szintjét és ösztönözzék az ilyen célú magánberuházásokat; iii. támogassák a vásárlóerő csökkenését enyhítő bérfejlesztéseket, ugyanakkor korlátozzák az inflációra gyakorolt másodlagos hatásokat; tovább javítsák az aktív munkaerőpiaci intézkedéseket; valamint fellépjenek a szakemberhiány kezelése érdekében; iv. javítsák az üzleti környezetet és biztosítsák, hogy a vállalkozásoknak nyújtott energiatámogatás költséghatékony és ideiglenes legyen, az életképes vállalkozásokra irányuljon, és fenntartsa a zöld átállás ösztönzőit; valamint v. megőrizzék a makroszintű pénzügyi stabilitást és nyomon kövessék a kockázatok alakulását, egyúttal folytassák a bankunió kiteljesítésére irányuló munkát. Belgium esetében az 1., 2., 3. és 4. ajánlás hozzájárul az euroövezetről szóló 2023. évi ajánlásban szereplő első, a második és a harmadik ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Belgium 2023-ban és 2024-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. 2023-ban és 2024-ben a lehető leghamarabb szüntesse meg a hatályban lévő szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket, és a kapcsolódó megtakarításokat fordítsa a költségvetési hiány csökkentésére. Amennyiben az energiaárak újbóli emelkedése új vagy meghosszabbított támogatási intézkedéseket tenne szükségessé, biztosítsa, hogy az ilyen támogatási intézkedések célzottan a kiszolgáltatott helyzetű háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, költségvetési szempontból megfizethetők legyenek, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket.

Biztosítson prudens költségvetési politikát, különösen azáltal, hogy a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások nominális növekedését 2024-ben legfeljebb 2 %-ra²⁰ korlátozza.

Tartsa fenn a nemzeti finanszírozású közberuházások szintjét, és biztosítsa az eszközökből származó vissza nem térítendő támogatások és az egyéb uniós alapok hatékony felhasználását, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása érdekében.

A prudens középtávú költségvetési pozíció elérése érdekében a 2024 utáni időszakban is folytasson a fokozatos és fenntartható konszolidációra irányuló középtávú költségvetési stratégiát, a magasabb fenntartható növekedést elősegítő beruházásokkal és reformokkal kombinálva.

Fokozza a tartós ápolás-gondozás hatékonyságának javítására irányuló erőfeszítéseket. Az adóterheknek a munkáról való elmozdítása, valamint az adó- és szociális ellátórendszer egyszerűsítése révén reformálja meg az adó- és szociális ellátórendszert a munkavállalás ellen ható tényezők csökkentése érdekében. Vizsgálja felül az adókiadásokat a gazdaságra, a társadalomra és a környezetre gyakorolt káros hatásuk csökkentése érdekében.

²⁰ Ez az összeg becslések szerint 2024 tekintetében a strukturális költségvetési egyenleg legalább 0,7 %-os GDP-arányos éves javulásának felel meg, a (23) preambulumbekzdésben ismertettek szerint.

2. Biztosítsa a helyreállítási és rezilienciaépítési terve gyors és egyenletes végrehajtásához szükséges hatékony irányítási struktúrát. Gyorsan véglegesítse a REPowerEU-fejezetet annak végrehajtása mielőbbi megkezdése céljából. Folytassa a kohéziós politikai programok gyors végrehajtását, biztosítva a helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel való szoros kiegészítő jelleget és szinergiát.
3. Kezelje a munkaerőhiányt és a készségkereslet és -kínálat közötti eltéréseket, különösen az aktivizálási (többek között tanácsadási) intézkedések megerősítése révén, a hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci integrációja érdekében. Javítsa az oktatási és képzési rendszerek teljesítményét és méltányosságát, valamint folytassa a tanári szakma megerősítését célzó reformokat.
4. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól való általános függést az épületek energiahatékonyságának nagyobb mértékű javításával, a fosszilis tüzelőanyagok épületekben való felhasználásának csökkentésével, az ipar dekarbonizációjának további ösztönzésével, valamint a tömegközlekedés és az aktív mobilitás használatának és kínálatának előmozdításával. Gyorsítsa fel a megújuló energiák és a kapcsolódó hálózati infrastruktúra kiépítését az engedélyezési eljárások további egyszerűsítésével, ideértve a fellebbezési eljárások időtartamának csökkentését is, valamint olyan jogi keretek elfogadásával, amelyek a megújulóenergia-létesítményekbe történő beruházások további fellendítését és az energiamegosztás megkönnyítését célozzák. Fokozza a zöld átálláshoz szükséges készségek és kompetenciák biztosítására és megszerzésére irányuló szakpolitikai erőfeszítéseket.

Kelt Brüsszelben,

a Tanács részéről
az elnök